

DISSERTATIO IV.

De proprietatibus & fructibus contemplationis.

ARTICULUS I.

Quid contemplatio in mente operetur ?

I.

Sicut Philosophi aërem dividunt in tres regiones & quasi contignationes, nempe in *infimam*, ubi versantur homines, reptilia & volatilia animalia; in *mediam*, ubi fulmina & fulgura excoquuntur, venti, nubes, cometae, & alia meteora gignuntur; & *supremam*, ubi aër profus expers est omnis alterius corporis, omnis permixtionis, omnis impuritatis, & in sua nativa simplicitate & munditie persistit. Sic etiam Doctores mystici ejusmodi tres regiones discernunt in homine. Primam & infimam constituunt sensus externi, corpus & membra corporis, sensus quatuor interni & uterque appetitus sensibilis. Ad mediam regionem spectant, ut habet
Blo-

Blosius in præfatione ad institutionem spirituales seu asceticam, tres superiores & rationales intellectualesque vires, quas habemus communes cum Angelis, nempe intellectus (qui & intelligentia dicitur) memoria ac voluntas. Iste tres præclara potentia sunt spirituales sensus animæ. Nam visus internus attribuitur vi intellectiva, auditus vi memorativa, odoratus, gustus & tactus vi affectiva atque amativa, hoc est voluntati. Tertia & suprema regio consistit in ipsa essentia animæ, quatenus gratia sanctificante exornata, ubi Deus & tota sanctissima Trinitas cum omnibus bonis & donis suis residet. Dicitur etiam hæc regio centrum & fundus animæ, mens & apex spiritus &c. Jam verò examinare cogito, quid contemplatio in istis regionibus seu animæ vitibus & ipsa anima operetur.

2. Ab intellectu, quæ est suprema animæ potentia, initium sumo, & imprimis assero contemplationem elevare ipsam intelligentiam. Dum enim terrena cogitamus, intellectu reptamus in terra: consequenter dum cœlestia & divina mente volvimus, ad cœlos & Deum elevamur. Tunc quidem corpore in terra consistimus, sed mens & animus ad Deum attollitur. Mens enim contemplatoris intra se relinquit omnia

& se

Contemplatio I. intellectum elevat.

& se ad Deum supremum, altissimum & incomprehensibile Ens mysticè sublevarur. Unde animus contemplatoris assimilatur aquilæ volucrum reginæ, quæ inferiora deserit, & ipsum solis lumen oculo non obnictante tuetur. Sic etiam Contemplator fide & dono sapientiæ adjutus se in altum levat, & in luce contemplationis ipsam Lucem increaram defixis obrutibus intuetur.

2. *Facit
attoni-
tum*

3. Deinde contemplatio facit attonitum & admiratione suspensum. Provenit hæc admiratio ex mirabilibus, quæ contemplator in Deo aspicit. Quid Deo mirabilius? quid magis stupendum, quàm Dei unitas & trinitas, quàm divinæ relationes & processiones, quàm Dei misericordia & justitia, quàm immutabilitas, æternitas, bonitas, infinitudo, sapientia, providentia & alia attributa, quæ in prima parte Theologiæ considerantur? Nihil vel parum de Deo novit, qui mirabilia Naturæ divinæ non obstupescit. Non opus est multa speculatione & indagatione perquirere in Deo admirabilia. Homo simplex novit & credit symbolum Apostolorum; & in hoc mirabilia, quanta omni admiratione dignissima continentur? Omnis articulus fidei est mysterium, est arcanum reconditum, est ali-

aliquid transcendens naturam : & hinc
omnis meretur admirationem.

4. Theologus itaque mysticus sub
contemplatione hæret attonitus, nihil
audet eloqui, non audet hircere præ re-
verentia infinitæ majestatis, nullum au-
der de DEO optimo maximo nomen
affirmare, sed exclamat cum S. Paulo
Rom. 11. v. 33. *O altitudo divitiarum
sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incompre-
hensibilia sunt judicia ejus & investigabiles
via ejus!* vel Deum laudat cum regio
Propheta ps. 148. v. 1. *Laudate Domi-
num de cælis, laudate eum in excelsis &c.*
vel se demittit, ac Deum extollit, di-
cens v. g. ego abyssus nihili Tu abyssus
Entis, ego abyssus miseriarum Tu feli-
citatibus, ego abyssus ignorantia Tu sa-
pientiæ, ego abyssus turpitudinis Tu
pulchritudinis, ego abyssus impurita-
tis, Tu puritatis.

5. Tertiò contemplatio facit ec-
staticum. Ecstasis juxta S. Thomam
1. 2. quæst. 28. art. 3. & 2. 2. quæst.
175. art. 2. ad 1. fit, cùm aliquis extra
se ponitur. Anima verò contempla-
trix à seipsa & corpore quasi exit &
egreditur, & versatur mente & affectu
in & cum Deo. In actis Sanctorum
nostri Ordinis legitur de S. Amiliano, Sæc. 1. f.
quòd de eremo ac solitudine per Epif- 209. n. 12.
copum

3. Ecstati-
cum.

copum Tyrassonensem vocatus sit ad sacerdotium & curam animarum. Quo eventu, scribit vitæ Author, videbatur sibi quasi de cælo traduci ad mundum. Anima enim contemplationi dedita non tam habitat in mundo, quàm in cælo & Deo. Quia nempe omnes ejus operationes non circa hæc infima & mundana, sed unicè circa Deum ac divina occupantur. Potest etiam ecstasis etiam provenire à dæmone, sicut etiam à naturæ debilitate aut vehementi imaginatione; ecstasis verò, quam Deus efficit, à tribus oritur principiis, nempe vel à magnitudine admirationis ex parte mentis in Deum ac Divina suspensæ, vel à vehementia amoris & inde consequentis exultationis ex parte voluntatis in Deo summo Bono defixæ.

Semi-plenè
nè

Vel plenè.

6. Debemus autem hîc consumere ecstasin in plenam & semi-plenam. Istam patitur contemplatrix anima, si tantùm viribus superioribus intellectu & voluntate seu cogitatione & affectu exit à seipsa & toto mundo, & in uno ac solo Deo defigitur. Illam patitur, si omnibus viribus, etiam sensibilibus, egreditur à se & toto universo, & tendit in Deum suum unicum & omne Bonum. Et tali animæ omnia, quæ in hoc mundo sunt, fastidium creant.

Nihil

Nihil ampliùs ei videtur pulchrum visu, auditu suave, odoratu amœnum, gustu acceptum, tactu festivum, imaginatione jucundum, recordatione gratum, apperitione delectabile præter DEUM, ad quem unicè suspirat, anhelat, exclamat.

7. Ecstasin consequitur raptus, quo anima rapitur ad divina. *Raptus addit, verba sunt Angelici Doctoris 1.2. quæst. 175. art. 2. ad 1. aliquid supra ecstasin. Nam ecstasis importat simpliciter excessum à seipso, secundum quem scilicet aliquis extra suam ordinationem ponitur. Sed raptus supra hoc addit violentiam quandam. Anima ergo contemplatrix, dum ecstasin patitur, dulciter omnibus viribus ad Deum sublevatur. Dum verò Deus raptu eam dignatur, vi quadam & violentiâ à se & mundo abstrahitur, & in centrum animæ & in adyta divinitatis rapitur. O optabilis violentia! ô dura simul & blanda vis!*

8. Hic rursus claritatis gratiâ distinguere oportet inter ecstasin & raptum vulgarem sive *sobrium*, & verè mysticum, qui etiam *ebrius* dicitur. Ille est, quando anima non quidem se solâ, sed concurrente divinâ gratiâ, omnino contentione se in divinorum contemplationem elevat, & sic unâ omnes suas vires

4. Raptus

Raptus sobrius

vires & potentias tum internas, tum externas sanctâ quâdam violentiâ pariter à mundanis & mundo ad Deum & divinâ raptat. Iste est, si anima per singularem divinæ gratiæ motionem omnibus viribus impressam gratiosè *tangitur*, & sic tota cum omnibus suis potentiis ad Deum rapitur. Raptus sobrius per divinam gratiam in nostra potestate constitutus est, ebrius à libera nostra voluntate nequaquam dependet, sed est donum Dei extraordinarium & peculiare, quo ipse mentem sublevat, & voluntatem ad vehementem amoris excessum iustollit, cum potentiarum suspensione & sensuum alienatione.

9. Adhæc Mystici alios tres raptus statuunt. Primus contingit in infima regione, nempe in corpore, sensibus & appetitu sensibili; secundus in mente, memoria & voluntate, & sic in secunda regione; tertius in suprema regione & apice animæ. Primo respondet oratio *recollectionis*, secundò *quietis*, tertio *unionis*.

10. Ejusmodi raptus legimus in vitis Mysticorum, qui sub contemplatione omnem sensum circa res terrenas & humanas amiserunt, nihil viderunt, nihil auditu perceperunt, & verberati & acriter pulsati nihil doluerunt. Quia
nem;

nempe contemplatio erat tam vehemens, fortis & efficax, ut non solum mentem & voluntatem, sed etiam appetitum utrumque sentientem, velut etiam sensus tum internos tum externos ad suum objectum, Deum scilicet, rapuerit. Hic raptus est singularis gratia, nec est in nostra potestate & arbitrio. Vocatur autem *ebrius*, quia nempe anima tunc præ gaudio *ebria*, exultat, clamat, & nimiam suam voluptatem, ebriorum instar, insolitis gestibus vel clamoribus prodit.

II. Quintò ex parte mentis alii fructus consequuntur. Nam augetur fides. Contemplatio enim ex sua ratione involvit actum fidei; actus verò intendunt habitus. Augetur donum sapientiæ, quia, ut ex dictis patet, contemplatio non est quiscunque actus fidei, sed qui illustratur & elevatur dono sapientiæ. Augetur donum intellectus, quia hoc ad contemplationem per modum luminis principiorum concurrat, velut donum sapientiæ per modum scientiæ, ut ex tractatu de donis suppono. Augetur etiam alia duo dona Spiritus sancti, quæ se tenent ex parte mentis, nempe *scientia* & *consilium*. Quia nempe contemplator, quæ talis, semper ex donis & instinctu operatur, non

5. Auget
fidem,

Donum
sapientiæ

Intellectus,

Scientia
& consilium.

lit,

non

non ex virtutibus. Hinc dum considerat de articulis fidei & rebus spiritualibus, Deo inferioribus, hoc facit per instinctum Spiritûs sancti & donum *scientiæ*. Pariter cùm de agendis consultat, vel judicat, vel agenda ordinat, hæc non per virtutem prudentiæ & virtutes ei annexas præstat contemplator, sed per altius lumen, nempe donum *consilii*.

6. prudentiam &

Theologiam.

12. Licet autem directè & per se in contemplatione non eliciantur actus prudentiæ vel eubuliæ vel finesis aut gnome; minùs actus Theologiæ scholasticæ, polemicæ, ascericæ, positivæ, moralis &c. tamen contemplatio sub certa ratione omnes istos habitus & virtutes indirectè adauger. Et quomodo, ais, hoc evenit? Respondeo: tum quia Theologia mystica fidem illuminat, à qua isti habitus in sua perfectione dependent; tum quia est eminentius lumen, quo habito omnes alias Theologias quasi *eminenter* complectimur. Unde legimus de Sanctis omnis literaturæ expertibus, imò & fæminis, quòd meliùs & solidiùs de Deo rebùsque divinis senserint & docuerint, quàm Theologi purè scholastici. Et cur hoc? ideò, quia nempe scientia cœlitùs infusa melior & perfectior est humano labore & studio

et. II. Efficitur
 de acquirere; illam
 fidei; hanc vero
 ad sui confirmationem
 se exempli, quod
 in, quod in
 longe excedat
 ARTICU
 operetur cont
 moria
 Memoria juxta
 communem
 non distinguuntur
 mens ut recipie
 mentis & conf
 tres tria max
 platio. 1. S
 quas de rebu
 in obsecris,
 memoriæ velu
 in alio contem
 sed suprema &
 species, nem
 generentur, &
 tur & opprim
 species non c
 ignus, virt
 quæ simul habit
 ppa, sine m
 H

studio acquisita ; illam autem possident Mystici , hanc verò Scholastici. In hujus rei confirmationem plura possem afferre exempla, quibus apertè demonstratur , quòd in notitia Theologica illi istos longè excedant.

ARTICULUS II.

Quid operetur contemplatio in memoria?

I. **M**Emoria juxta S. Thomam & communem ferè Philosophorum non distinguitur à mente, sed est ipsa mens ut recipiens species & imagines mentis & conservans. In memoria verò tria maximè efficit sancta contemplatio. 1. Species humanas & vanas, quas de rebus terrenis, & fortè etiam obscœnis, hausimus, de thesauro memoriæ velut eradit. Frequenti enim usu contemplationis ac elevationis ad superna & divina accidit, ut similes species, nempe supernæ ac divinæ, generentur, & sic aliæ velut expellantur & opprimantur. Benè scio, quòd species non contrarientur, sed lupo & agnus, virtus & vitium, ignis & aqua simul habitent in memoria, sine pugna, sine mutuo conflictu; sed

H tamen

1. Species
vanas eradit.

tamen vis specierum unius generis re-
 runditur per copiam & virtutem & per-
 fectionem specierum alterius generis seu
 classis. Deus sub contemplatione, in-
 quit Guido in Scala Paradisi cap. 5.
*Facit animam terrenorum oblivisci, memo-
 riâ sui eam mirabiliter fortificando, vi-
 vificando, & inebriando ac sobriam red-
 dendo.* Unde habemus infinita velut
 exempla in Viris perfectis & mysticis,
 quòd omnium rerum sui & totius mun-
 di fere obliviscantur, & solius Dei re-
 rumque divinarum memoriam retineant.
 Magna profectò & grandis hæc est feli-
 citas & perfectio hujus vitæ, hujus
 vitæ velut non recordari; sed taliter
 esse in terris, ut animus versetur in cœ-
 lis.

2. Divinas
 multipli-
 cat,

2. Alterum, quòd contemplatio
 præstat in memoria, est, quòd species
 Dei ac divinarum augeantur, inten-
 dantur, & multiplicentur. Quoties
 enim naturaliter cogito, toties genera-
 tur species in memoria, vel si jam ge-
 nita sit, augetur & intenditur. Si er-
 go cogito de Deo frequenter, frequen-
 tantur in memoria species Dei. Nam
 Philosophi tenent, quòd memoria sit in-
 star tabulæ, quæ retinet, quicquid in
 ea scribitur, vel instar ceræ, quæ ap-
 ta est quaslibet formas seu figuras reci-
 pere.

pere. Unde si humana cogito, recipit formas humanas, si divina, divinas. Quoties autem de Deo cogito supernaturaliter & supra naturam, toties species supernaturalis infunditur vel jam infusa augetur, perficitur & magis illuminatur. Si Deus ipse per gratiam ordinariam species vel noviter infundat vel infusas noviter & singulariter ordinet, contingit vera visio divinitatis, seu intuitio Veritatis secundum se clara & clarissima, respectu tamen visionis beatæ adhuc obscura & tenebrosa. Contemplatio ergo memoriam quasi elevat & ad sublimiorem statum extollit, & facit quasi divinam, quia Dei formam & imaginem in ea scribit, imprimit & pingit: O si daretur intueri memoriam contemplationis, quas pulchras ibi formas & imagines supernaturales conspiceremus? Nam ibi apparerent excellentissimæ imagines divinitatis, sanctissimæ Trinitatis, sapientiæ, veritatis, potentia, immensitatis, bonitatis, & aliarum perfectionum divinarum. Apparere ibi picturæ rerum cœlestium plurimæ, saluberrimæ & splendidissimæ, nempe Christi Verbi incarnati, virtutum, Sacramentorum & aliorum mysteriorum fidei &c.

3. At verò dices: hæ species Dei

rerumque divinarum obsunt magis contemplationis exercitio, quam profunt. Nam censent Mystici, quod contemplator, ut perfectè & mysticè agnoscat Deum, potius debeat species abigere ac removere, quam uti & adhibere. nimis enim humiliter & viliter consideratur maximus & altissimus Deus, si per imagines & picturas creatas, velut sunt species repræsentatur.

4. Respondetur, quod hoc in sensu sano & doctè intelligi debeat. Nam pro statu viæ apprehendere non possumus aliter Deum, quam per species *intelligibiles*: at verò Deus non debet à contemplatore tam humilis *judicari*, qualem ipse *apprehendit*, sed infinitè altior & incomprehensibilis. Pro hoc itaque statu imperfecto non valemus absolute species *intelligibiles* removere à nostra intelligentia; sed tamen non debemus Deum talem & tam vilem æstimare, qualem nostræ species repræsentant. Itaque egemus speciebus in cognitione etiam mystica; quod enim perfectiores & intensiores sunt species, hòc valemus perfectiorem & intensiorem contemplationem *affirmanstem* seu *positivam* elicere: quod autem hæc altior, hòc altior erit postea etiam *negans* contemplatio.

5. Tere

5. Tertio contemplatio facit, ut ^{3. Incitat} Dei continuo simus memores, et ^{ad conti-} que semper in fundo animæ præsen- ^{nuam Dei} tum & operantem consideremus, ame- ^{recorda-} mus, adoremus. Tum quia accendit ^{tionem.} amorem; amans verò semper cogitat de amato, & assidue occurrit memoriæ: tum quia auget & accumulatur species de Deo ac rebus sanctis, quæ Deum ac res sanctas ex sua ratione ingerunt, & ad easdem cogitandas mentem determinant. Illius enim maximè & frequentissimè recordamur, cujus vehementiores & frequentiores species habemus.

6. Quare homo multæ contemplationi deditus verè assimilatur Beatis ac Cœlitibus. Sicut enim hi non possunt unquam oblivisci Dei, utpote objecti sui beatifici, ita etiam contemplator saltem longo tempore nequit vivere, quin Deus ipsi occurrat. Nam ei nulla res sapit, quin Dei memoriâ conditur. Non sapit comestio, non ambulatio, non recreatio, non collocutio, non alia operatio, nisi agatur ibi etiam memoria Dei; & si nemo exterius ejus facit memoriam, ille saltem interiùs non potest oblivisci.

7. Nam contemplatores aliqui eò deveniunt, ut in omnibus rebus, quas

vident, audiunt, gustant, vel aliàs sensibus percipiunt, Deum potiùs quàm rem ipsam percipiant & expendant. Si quidem Deum credunt omnibus rebus intimum, & à Deo omnia suscipiunt, quæ ipsis obringunt, & in toto mundo eveniunt. Gaudent jugiter de suprema potestate, dominio, & potentiâ Dei, qui facit in seipsis & in tota rerum universitate, quod vult & sibi placet. Gaudent de copia & egestate, de morbis & sanitate, de turpitudine & pulchritudine, de adversis & prosperis, de excessu & defectu, de gloria & contempriu, de cœlo, de purgatorio, de inferno, verbo, de omnibus gaudent, quæcunque vel sensui vel intellectui se objiciunt. Et cur hoc? quia nempe ex fide noverunt, quòd hæc omnia sint à Deo, sint ad gloriam Dei, sint ad manifestationem divinarum perfectionum. Excipitur solum peccatum, de quo si memoria recurrat, intimè dolent, gemunt, ejulant; quia per se ac directè divinæ bonitati & laudi contrariatur. Interim tamen etiam prudens contemplator ex ipso malo & peccato bonum & gaudium elicit; quia videt, & hoc facere ad Dei gloriam, ejusque justitiæ ostensionem. Sicut ergo Deum nihil affligit; sic etiam hominem talem Deo unitum

tum & memoriâ, intellectu & appetitu conjunctum, nihil valet deicere, aut mœrore afficere.

8. Quid enim contemplatorem affligat? quid eum torqueat? suum unicum & plenum gaudium collocat in Deo ejusque voluntate: at verò Deum nemo auferre potest, nec aliquid ejus voluntatem impedire. Unde cum regio Propheta in quocunque eventu & quacunque afflictione enunciat Ps. 76. v. 4. *Memor fui Dei, & delectatus sum.* Si enim Dei præsentis, omnia providentis, omnia fortiter & suaviter disponentis: memoria subit, omnis confestim tristitiæ nubes recedit, & spiritualis lætitiæ serenitas oritur & accedit.

9. Felix itaque ac ter felix homo, qui se totum dedit contemplationi, qui semper Dei recordatur; talis enim semper quoque delectatur. Sicut Beati ^{Apoc. 4. v.} *re-* ^{8.} *quiem non habent die ac nocte, dicentes: sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est, sic etiam contemplator æmularatur Cœlites, fere nunquam quiescit, & quantum hujus vitæ defectus permittunt, semper Deum suum memoriâ recolit, ipsum laudat, prædicat, amat, complectitur, cum Beatis clamat de*

176 Diff. IV. De Proprietaribus.
die, & si evigilat, etiam de nocte :
*Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus om-
nipotens.*

ARTICULUS III.

Quid operetur in voluntate ?

*Contem-
platio I.
volunta-
tem ele-
vat.*

*2. Gignit
charita-
tem.*

1. **EX** parte voluntatis contemplatio,
Imò. facit, ut voluntas nihil
amet de mundo, nihil de bonis terre-
nis; sed eam sublevat ad DEUM ac cœ-
lestia.

2. Secundò gignit charitatem ac-
tualem, & intendit habitualement, ut sæ-
pè diximus. Sicut autem contempla-
tio est non qualiscunque cognitio, sed
hujus viæ perfectissima & excellentissi-
ma: sic etiam actus charitatis ex ea
procedens, non est vulgaris, sed al-
tioris & eminentioris ordinis & ratio-
nis. Intensio pariter bene consideran-
da est. Nam brevi tempore contem-
plator ampliùs in charitate progreditur,
quàm homo imperfectus longissimo.
Item hæc charitas est pura, fortis &
efficax, ideòque efficit munditiam cor-
dis, gloriationem in adversis, castiga-
tionem carnis, humilitatem mentis,
despectionem terrenorum, desiderium
supernorum, & operationem omnium
virtutum.

3. Ter-

3. Tertiò spem Theologicam plurimum ^{3. Auges} auger. Nec fortè ingerat doctrinam ^{spem.} Lector. Habitus intenditur per actus; at verò spes rarò elicitor sub contemplatione; quia hæc tota conficitur & completur fide & amore. Nam hoc absolurè negatur. Spes enim semper intervenit non minùs quàm charitas: quod exinde patet. Quia, dum contemplamur, non credimus Deum nobis præsentem quomodocunque & sicut est in omnibus creaturis, sed etiam speramus præsentem per gratiam, charitatem, unionem, amicitiam & familiaritatem. Unde veram & perfectam contemplationem non potest non comitari semper spes: & consequenter semper intenditur, non minùs quàm fides & charitas.

4. Sed ais: nulla aut vix spei mentio facta est superiùs Diff. 3. art. 6. & 7. sed unius fidei & charitatis. Nam & spei jam memini, licet forrè non tam frequenter & tam expressè. Neque hoc erat opus, ut tam explicitè illam in processu contemplationis poneremus: quia in actu fidei in quo constituitur natura contemplationis, jam involvitur, & ab ea nunquam separatur. Equidem fides potest esse sine spe; fides autem *contemplatrix* non est, quæ

sine spe est, seu quæ spem non includit, infert, & ex se velut profundit.

4. Parit
gaudium,

5. Quartò contemplatio purum quoddam efficit gaudium; quo de bonis divinis ejusque attributis & personis jugiter gaudemus. Item efficit *pacem*, ut nempe homo in nulla alia re suam ponat quietem, præterquam in Deo. Item facit, ut proximum non duntaxat verbo sed opere & veritate diligamus. Adhæc contemplator est misericors, & viscera habet plena misericordiæ. Unde nemo sollicitius, diligentius opera misericordiæ tum corporalia tum spiritalia, si loci, temporis & statûs conditio admittat, illo exercet. Præterea omnis expers est acediæ, pigritiæ, teporis, expers omnis odiû, invidiæ, discordiæ, contentionis, rixæ & aliorum vitiorum, quæ charitati fraternæ & christianæ repugnant. Ratio horum omnium est: quia nempe S. Thomas 2. 2. quæst. 28. &c. Hæc omnia ponit tanquam effectus interiores seu exteriores, seu tanquam res contrarias charitati; sic etiam rectè ponuntur fructus & effectus contemplationis. Axioma enim est in scholâ receptum: *quod est causa causæ, est etiam causa causati*. At verò contemplatio est causa charitatis; & consequenter etiam causa erit illo-

Et chari-
tatem pro-
ximi.

at. III. Efficitur
tum, quorum
6. Ex quibus
contemplatio etiam
am agerem
diligendas alio
est: quia c
sæ sapientiâ, sic
olentiâ; ardet
zeli; zelus quo
patus est, & ab
7. Quintò c
tumati in Deo &
tionem, extasim
item faci
ris, languere
ebullire &c. u
sibi. Ratio
effectus progri
creto pro statu
deservit charita
mplationis.
8. Nec fore
na puit quidem
quas nempe in
dolis præveniat
tum & similiur
9. Respon
tis, male senti
indivisa est fre

illorum, quorum causa est ipsa charitas.

6. Ex quibus colligitur, quod ^{Reddit ad vitam agentem idoneum.} contemplatio etiam reddat idoneum ad vitam agentem, ad curam animarum, ad dirigendas aliorum conscientias &c. Ratio est: quia contemplator coelesti pollet sapientiâ, scientiâ, consilio, & prudentiâ; ardet etiam amore Dei & proximi; zelus quoque animarum in ipso purus est, & ab amore proprio alienus.

7. Quintò contemplatio præstat, ^{Efficit unionem.} voluntati in Deo & erga Deum unionem, inhaesionem, extasim, liquefactionem, lætationem; item facit eam præ amore vulnerari, languere, inebriari, effervescere, ebullire &c. ut tenent communiter Mystici. Ratio est: quia hos & similes effectus progignit fervens charitas; at verò pro statu viæ nunquam magis effervescit charitas, quàm in actu contemplationis.

8. Nec fortè ingeras: hos fructus parit quidem *supida* contemplatio, si quis nempe in benedictionibus dulcedinis præveniatur; *insipida* autem horum & similium fructuum expertus est.

9. Responderetur: qui taliter sentit, malè sentit. Contemplatio etiam insipida est foecunda & fertilis, & dic-

tos fructus parit, non quidem sensibili-
ter & in sensibus, sed spiritualiter & in
voluntate. Non enim debemus istos
effectus tam crudè, tam corporaliter su-
mere, velut sonant verba, sed in sensu
altiori & sublimiori. Sicut ergo amor
purior est in contemplatione insipida;
sic etiam gaudium, pax, unio, inhæ-
sio, ecstasis, liquefactio, & hujusmo-
di. Errant hîc & maximè errant, qui
nimis sensibilibiter contemplationem
rum effectus ejusdem apprehendunt,
cùm tamen & illa & isti à materia &
sensibus longissimè separentur, & ad res
spirituales, & ipsum Ens spiritualissi-
mum, Deum, proximè velut accedant.

6. *Reddit
justum
plenè.*

10. Sextò contemplatio volunta-
tem reddit expeditam ad opera justitiæ
& virtutum ei subjectarum & adjuncta-
rum. Contemplator ergo cuique suum
tribuit amore Dei, & odit ac execra-
tur detractionem, judicium temerarium,
injuriam, acceptionem personarum, &
quodlibet genus injustitiæ; & contra in-
clinatur ad omnes justitiæ actus. Nam
justus est in commutatione, æquus in
distributione, devotus in religione, at-
tentus in oratione, fervidus in laude di-
vina, in sacrificio & aliis sanctis ope-
ribus. Adhæc pius est erga parentes,
observans erga excellentes, devotus er-

ga Sanctos, obediens erga Præpositos, gratus erga benefactores, severus erga malefactores, affabilis & verax erga omnes.

II. Ratio verò, cur tot affectus & effectus contemplationi assignentur, multiplex est: triplicem affero. Tum quia hujusmodi virtutum actiones sub contemplatione *affectionis* Deo offert, ac ex pura dilectione exercet: tum quia contemplatio voluntatem convertit efficaciter ad Deum, & consequenter etiam ad illa, quæ ad Dei consecutionem proficiunt: tum quia contemplatio vividam & fervidam reddit charitatem, quæ justitiam cardinalem, & omnes virtutes ad ipsam pertinentes, velut regina, suo movet imperio.

12. Et quod maximè considerandum & æstimandum est, omnes prædictas virtutes non exercet contemplator vulgari & communi modo, sed altiori & mystico, nempe ex imperio charitatis & influxu doni *pietatis*. Non enim contemplatio efficit purè justum, sed cum quadam eminentia & quasi *superjustum* & elevatum supra communem virtutem justitiæ. Ratio jam insinuatæ est, & ex tractatu de donis sumitur. Nam dona sunt eminentiora virtutibus; proprium autem est contemplatoribus

non operari nudè ex virtutibus etiam supernaturalibus, sed habitibus donorum, quæ illas perfectione ac excellentiâ transcendunt. Hinc juxta sanctum Thomam 1. 2. quæst. 68. art. 1. actus justitiæ seu alterius virtutis ipsi annexæ, & actus doni pietatis specie distinguuntur; & iste illum perfectione non tantùm accidentariâ, sed etiam *essentiali* excedit. Unde contemplator quâ *talis*, sublimioris generis opera justitiæ exercet illo, qui dono Theologiæ mysticæ caret.

13. Ex quibus facilè colliget Accera, quantum voluntas contemplatione eleveretur ac decoretur: quia nempe in eadem gignit contemptum mundi, auget charitatem, spem confortat, justitiam parit, & velut divinam efficit ac reddit. O felix illa voluntas, quæ hujus cœlestis sapientiæ efficaciam suscipit & experitur!

ARTICULUS IV.

Quid operetur in aliis viribus, & ipso corpore?

Contemplatio perficit 1. **N**on solum ad vires spirituales; sed etiam ad sensibiles virtutem suam extendit & diffundit contemplatio.

tio. Et imprimis ad quatuor sensus
 inernos. De quibus sciendum est, quòd
 ex se & natura sua inclinent ad res sen-
 sibilis cogitandas : sensus enim utique
 ex se non versatur circa spiritualia & à
 sensibus remota ? Sed quid in eis opera-
 tur contemplatio ? respondeo , efficit
 velut spirituales. Sed ais, repugnat ,
 ut potentia ab intrinseco sensibilis fiat
 spiritualis. Quare hic modus loquen-
 di in sensu sano debet intelligi. Nempe
 contemplatio istas quatuor potentias
 non *intrinsecè* , sed *extrinsecè* facit spi-
 rituales.

I. Sensus
 inernos.

2. Pro cuius propositionis intel-
 lectu notandum est & supponendū, quòd
 in libris de anima Philolophi nostri do-
 cent, nempe, quòd hi quatuor sensus,
 licèt ex se propendeant ad objectum sen-
 sibile , tamen extrinsecè elevari possunt,
 ut modo sibi proprio spiritualia perci-
 piant. Unde contingit, quòd homi-
 nes verè spirituales spiritualia somniant;
 quia nempe phantasia plena est specie-
 bus de Deo rebusque divinis ac cœlesti-
 bus. Hoc etiam sensu fortè dixit spon-
 sa Cant. 5. v. 2. *Ego dormio , & cor
 meum vigilat.* Id est, sensus quidem ex-
 terni dulci sopore quiescunt ; sed tamen
 sensus interni vigilant & somniant : sed
 quid ? Dilectum. Nam veluti sanctæ &
 pia

summo Bono, & aliis bonis, quæ ad Deum ordinantur & perducunt. Contra odit, fugit, dolet & execratur peccatum etiam levissimum, utpote, quod Deum offendit. Item temperans est, deditus *abstinentiæ* & *sobrietati*, jejuniis addictus, quidquid *castitati* vel *pudicitia* vel à longè adversatur, cane pejus & angue fugit & averfatur. Adhæc Angelicam præferret *modestiam*. Gestus, facies, incessus & totius corporis habitus internam significant & spirant sanctitatem. Humilis est, ideòque propriam excellentiam laudem & honores fugit. *studiosus* est sacræ lectionis, maximè Scripturæ, & otium tanquam pestem declinat. Nec etiam reticus est, sed occasione ferente virtutem *eutrapeliæ* ostendit, sed tali moderarione, ut Deo & hominibus placeat, ut nec excedat nec deficiat, sed medium virtutis, ex divini Spiritus inspiratione, perfectè attingat.

5. Similiter contemplator in appetitu irascente perfectus est : hujus *3. Irascentem.* enim passiones fræno rationis gubernat. *Fortis* est, ridetque in mortis periculis & ipsa morte, ad quam singulis momentis paratum se Deo offert. *Magnanimus* est; cum enim sit magni spiritus, non nisi magna pro Deo ejusque gloria

gloria attentat. Sed nimum, ut ex-
 perior, hic tractatus cresceret, si vel-
 lem omnia opera & virtutes contem-
 platoris & fructus ac effectus contem-
 plationis describere. Quare dicendum
 est, & certissimè tenendum, quòd
 contemplatio in omni genere virtu-
 tum & in omni actione perfectum effi-
 ciat. Sicut in quibusdam carnalibus offi-
 ciis, inquit author *Scala Paradisi* cap. 5.
adeò vincitur carnalis concupiscentia, quòd
omnem usum rationis amittit, & fit homo
quasi totus carnalis: ita meritò in hac su-
perna contemplatione ita consumuntur &
absorbentur carnales motus ab anima, ut in
nullo caro spiritui contradicat, & fiat ho-
mo quasi totus spiritualis.

4. Ipsos
 sensus ex-
 ternos &
 corpus,

6. Contemplatio ipsos etiam sen-
 sus externos reficit, vividos & vege-
 tos reddit, & corpori longævitatē im-
 pertit. Nam præter abstinentiam & mo-
 derationem passionum (quæ ad lon-
 gam vitam plurimum faciunt) ratio
 potissima, cur viri sancti & perfecti in
 annos plurimos vitam eduxerint, est
 dulcedo contemplationis. Unde etiam
 legitur de pluribus Sanctis, quòd ægri
 & lecto affixi ob *taclum mysticum*, quo
 Deus illos dignatus est, subito conva-
 luerint. Nec mirum hoc aut incredi-
 bile videri debet. Contemplatio enim,
 dum

dum in corpus se exerit, longè superat aurum potabile & omnis medicinæ, quantumvis pretiosæ virtutem & efficaciam. Siquidem cor mirabili prorsus virtute recreat, omnes arterias penetrat, sanguini vigorem inspirat, & totum corporis habitum suaviter afficit & vitam ac valetudinem instaurat. Unde inter alios effectus sapientiæ Sapiens Prov. 3. v. 16. enumerat longitudinem dierum & alia bona temporaria. Sic enim ait: *Longitudo dierum in dextera ejus, & in sinistra illius divitiæ & gloria. Via ejus via pulchræ, & omnes semitæ illius pacificæ &c.*

7. Ex quibus demum omnibus concluditur, quòd Theologia mystica & ejus operatio, nempe contemplatio, bonum sit prorsus inæstimabile, incomparabile. Nam in seipsa actus est eminentissimus, & similes prorsus habet proprietates, fructusque progignit. Bonum est grande, maximum, efficacissimum. Superat non omnem tantùm sensum & facundiam, sed omnem etiam humanum captum & intellectum, hominèmq; quasi divinum efficit. Et hæc non dicuntur hyperbolicè sed planè & sine exaggeratione. Nam verè homo per contemplationem torus renovatur & commutatur, inque

inque eo completur perfectè, quod S. Paulus monet Ephesios cap. 5. v. 23. *Renovamini spiritu mentis vestra, & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis.* Contemplando enim fit homo alius & novus mente, memoriâ, voluntate, sensibus internis, appetitu sensibili, & ipso corpore, Deumque quasi & Christum induit in iustitia & sanctitate veritatis.

Conclusio. 8. Quis ergo tam imprudens est, qui non amore tanti boni tangatur, qui desiderio erga illud non exardescat, qui non statuat, *per tela, per arma, per ignes*, id est, per quælibet dura & aspera quærere & eluctari ad verticem contemplationis? O quæ & quanta hoc in mundo est cœcitas, quanta ignorantia, quanta insipientia! pro bonis levissimis, pro honoribus, pro opibus, pro voluptatibus laboratur, sudatur, configitur; & usque ad mortem fatigatur hic mundus; & pro bono tam gravi, tam eminenti pigrescimus, dormitamus! *Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?* Pl. 4. v. 3. *Quamdiu gravi corde quæretis hæc infima, hæc vana, hæc mendacia bona? cur mentem non intenditis ad contemplationem*
sum-

summi & infiniti Boni? in hujus enim cognitione & dilectione presentis vitæ beatitudo est constituta.

ARTICULUS V.

Proferuntur cause neglectus contemplationis.

1. Mirum profectò est & valde miram, quòd tam pauci & rari sint, qui se dedant ex toto corde & viribus contemplationi, cum tamen non pauci sint, qui bona ejusdem immentia noverunt, legerunt, & apprehenderunt. Quare operæ premium erit, hic causas quasdam producere, quæ multos à studio hujus divinissimæ sapientiæ avertunt.

2. Primò aliqui putant, quòd deberent vitam asperrimam & opera penitentiae extraordinaria assumere, si vellent operam Theologiæ mysticæ navare. At verò hoc non requiritur; sed omninò satis est, si in statu, ad quem quis vocatus est, piè & sanctè vivat.

*Negligitur
I. ob horrorem difficultatis.*

3. Secundò alii causantur se nondum præparatos & dispositos, & ad huc in via purgante hærete. His autem

2. Ob præfillanimitatem.

tem dico, si nondum sunt dispositi, laborent, & se disponant. Cæterum in vita præsentî non valemus vitia penitus delere, sed præcisè iis animum purgare & mundare. Etiam contemplatores sunt leves peccatores & actu labuntur; sed tamen mox resurgunt, & in animo gravissimum horrorem omnis peccati fovent ac retinent. Deinde operibus fidei & charitatis, quæ sub contemplatione exercentur, vitia etiam extirpantur, & quidem longè efficacius & cæterius quàm exercitiis viæ purgantis.

3. Ob defectum
Magistri.

4. Tertio alii negligunt Theologiam mysticam defectu Magistri & Directoris, qui eos instruat & dirigat in via ad hanc divinam scientiam. Non enim tam multi sunt, qui hîc multam possideant notitiam. Doctos in humanis scientiis passim reperimus, sed in hac divina non tam multos.

5. Fateor, his agrè consilium suggero; puto tamen, quòd talibus providerit Deus de Magistris mortuis, nempe libris, ex quibus disci valet hæc scientia; maximè si tales sint, qui non præcisè naturam & proprietates contemplationis examinent, sed etiam usum ad illam perveniendi doceant ac demonstrent. Quidam hîc errant, continuo legunt, sed non libros tractan-

tes

res de perfectione, & ideo nunquam assumunt exercitia perfectionis. Ponamus aliquem, qui cupiat discere omnes prorsus scientias, libros tamen præcisè legat de vocibus & constructionibus ac rebus grammaticis docentes; talis in severioribus disciplinis nunquam proficiet. Sic etiam res se habet apud quosdam Ascetas, qui ideo in perfectione & Theologia mystica non progrediuntur; quia non legunt nisi libros, qui pro incipientibus scribuntur, non tales, qui statui perfectorum respondent. Itaque debet liber esse appositus legenti, & ipsius statui, virtuti, gratiæ, & aliis adjunctis convenire. In libris autem mysticis selectus faciendus est, qui enim hoc nomine circumferuntur, aliqui periculosi sunt, & proscripti, aliqui nimis obscuro, alii purè speculationi intendunt; ex quibus lector, maxime non satis doctus, parum commodi & spiritus hauriet. Quarum libri Candidato Theologiæ mysticæ congrui & accommodati erunt quoque illi, qui de fide, spe & maxime charitate, qui de Deo & perfectionibus divinis, qui de perfectione, item qui de tribus viis ad perfectionem nempe purgante, illuminante & uniente, pertractant. Repeto autem, maxime qui de

cha-

charitate agunt, erunt utiles studioso hujus Theologiæ; charitas enim est finis ejusdem, & ille solum meretur nomen Theologi mystici, qui meretur nomen amantis seu amatoris.

4. Ob inconstan-
tiam,

Et aridi-
tatem.

6. Quartò alii incipiunt studium Theologiæ mysticæ, sed mox desistunt; quia *tactum mysticum* non experiuntur; nec aliquem in puris fidei & charitatis actibus gustum percipiunt. Nimis durum & acerbum multis videtur in oratione per integram horam consistere sine ullo gustu, & per diem assidue animo revolvere Dei tum in nobis tum extra nos præsentiam. Unde ipsi Theologi mystici tenent, quòd in hujus scientiæ assécutione sit maxima *austeritas*.

7. His respondeo, quòd equidem verum sit, quòd à principio maximè, maxima sentiatur in hoc studio *austeritas*; quæ tamen successivè tollitur; & quòd priùs videbatur acerbum, sit ipso usu amabile & delectabile. Non debet quælibet difficultas absterrens. Magnum & maximum bonum est Theologia mystica, & digna est magno & maximo labore. Non enim non potest velut in immensum crescere gratiâ, fide, spe, charitate, meritis & præmio, qui aliquot annis Theologiæ mysticæ, etiam vulgari (quæ est sine tactu mystico

stico

ffico & in nostro, cum gratia Dei ordinaria, stat arbitrio) operam impendit. Nam ad minùs octo v. g. gradibus quotidie in gratia & charitate augetur; quia ad minùs octo fidei & charitatis actus quotidie exercet. Hic ergo dico omnibus sacræ hujus scientiæ Candidatis, quod S. Pater in prologo sacræ Regulæ ad suos Religiosos Filios dixit & scripsit. *Si quid paululum restrictius dictante aqutatis ratione, propter emendationem virtutum & conservationem charitatis processerit, non illico pavore perterritus, refugias viam salutis, quæ non est nisi angusto initio incipienda; processu verò conversationis & fidei, dilatato corde inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei.* Omne initium grave, & consequenter hoc etiam Theologiæ mysticæ initium, sed progressus est suavis & terminus est suavissimus, & inenarrabilis dulcedinis.

8. Austeritas proinde, quam ponunt Mystici in contemplatione, debet prudenter capi & doctè exponi. Nam idè oratio & aspiratio contemplationis à Doctoribus mysticis opus nominatur *austerissimum*; quia contemplator, velut captivus & catenis vinctus, ad unum ligatur objectum: evagatio sensuum tum externorum tum interiorum,

& utriusque appetitûs sentientis coërce-
tur: libertas voluntatis ad unum bonum
amandum constringitur, & intellectus,
nec non memoria ad unum verum con-
siderandum & memorandum, nempe
Deum, arctantur. Sed hæc ipsa auste-
ritas est contemplatori dulcis, hæc liga-
tio ad unum & captivitas omnium po-
tentiarum ad Deum, ipsi est suavis, ama-
bilis, & optabilior omni libertate.

5. Ob con-
temptum.

9. Quintò aliqui præsentis sæculi
Scioli, tractatus mysticos nec oculo dig-
nantur, vel omnino tanquam inutiles
subsannant,

10. His quod scribam, aptius non
invenio, quàm quod scripsit Dionysius
Carthusianus, cognomento Doctor Ecstati-
cus, alteri Doctore religiosæ vitæ æmulo
his verbis: O quàm parum agnoscis, quid
operetur Altissimus in veris solitariis, quos
abscondit in abscondito vultûs sui à concur-
batione hominum, & protegit eos à con-
tradictione linguarum, quos ducit in soli-
tudinem, ut loquatur ad cor eorum, quo-
rum mentes præstringit, & ducit eas ad
gaudia silentii, ad diem, qui est sine tu-
multu, in regionem lucis immensæ, ad my-
stificas visiones & Theoria contemplationis
sinceritatem, ita, ut in sanctæ Deitatis
in æterna Veritatis abyssum demersi, super-
naturales fidei veritates, & ordinem cre-
den-

Art. VI. De Contemplatione verè mystica. 195
dendorum, ecclesiasticaeque Hierarchiæ, infallibiliter clariùs ac certius intueantur, quàm ex scholastica notitia conspici queat. Nonne fortius est lumen gratiæ quàm natura: illuminatio quàm exercitatio: supernaturalis inspiratio quàm scholastica disputatio &c. ? non ergo despicias talium scripta ac monita.

11. Sextò Author Scalæ Paradisi cap. 12. quatuor ponit causas, quæ retrahunt nos plerumque à contemplatione, de qua ibi sermo, scilicet inevitabilis necessitas, honestæ actionis utilitas, humana infirmitas, mundialis vanitas. Prima est excusabilis, secunda tolerabilis, tertia miserabilis, quarta culpabilis. Nam verè culpabilis est, qui ob vana hujus mundi gaudia deserit ac spernit divina, quæ sub contemplatione hauriuntur.

ARTICULUS VI.

De effectibus contemplationis verè mysticæ.

1. Extraordinariæ contemplationis effectus obiter & breviter expono; quia ferè ex præmissis colliguntur. Itaque contemplatio verè mystica rapit mentem modo eminentiori quàm vul-

6. Ob necessitatem &c.

Effectus ex parte

garis, ita, ut Deus, unitas, trinitas, attributa, & alia fidei mysteria velut clarissimè & per experientiam conspiciantur. Quod quidem qualiter eveniat, sumitur ex dictis. Deus nempe extraordinarium lumen infundit, quo mens contemplatoris illustrata, longè apertius Deum ac divina intelligit, quàm homo imperfectus sibi possit imaginari.

Mentis

2. Equidem hìc Deus non cognoscitur clarè sicut in patria, hæ tamen duæ cognitiones assimilantur & comparantur. Et imprimis differt contemplatio verè mystica viæ à visione beata; quia hìc Deus non videtur omnino clarè, nec per intuitionem, nec quoad quid est seu essentiam, in cœlo autem clarissimè quidditivè & intuitivè conspicitur. Secundò hìc Deus media specie cognoscitur, in cœlo autem Deus ipse illabitur mentibus Beatorum & vires supplet speciei. Tertiò hìc Deus cernitur lumine extraordinario transeunte, ibi lumine gloriæ permanente. Quartò hìc Deus immediatè unitur voluntati, intellectu foras manente & notitiam experimentalem emendicante à gustu voluntatis; in cœlo autem unitur priùs menti & deinde voluntati. In statu gloriæ mens primò attingit Deum & obinet, in statu viæ voluntas. Equidem

dem Deus hic non tantum cognoscitur per negationem, sed per experientiam, in celo autem omnino per clarissimam intuitionem.

3. Conveniunt autem hæ duæ contemplationes, quia utraque est supernaturalis, utraque luminosa, utraque connexa cum ferventissimo amore, utraque post se trahens deliciosissimam fruitionem divinæ bonitatis immediate in seipsa.

4. Memoria in contemplatione mystica vel novas & extraordinarias species à Deo accipit per infusionem, vel existentes taliter disponuntur, ut in eis non communi sed extraordinario modo Deus & divina traluceant. Cum enim voluntas Deum in seipso guster & contingat, in memoria consurgunt species Deum & ejus gustum per experientiam repræsentantes. Item memoria per influxum divinum redditur tranquilla & serena, nec non idonea ad exhibendum voluntati gustum de Deo habitum & ipsum Deum tali gustu immediate attractum. Quo fit, ut anima quasi continuo rapiatur in Deum, abjectis aliis negotiis & toto mundo, ad illius conspectum & gustum anhelans.

Memoria

5. In his ergo cognitionibus, visionibus & recordationibus oportet

quinque vel sex gradus (velut innuit
 S. Thomas 2. 2. quæst. 175. art. 3. ad
 1.) ponere & distinguere. Primus est,
 quando divina veritas per species ima-
 ginarias & proprio Marte efformatas
 repræsentatur. Secundus est, quando Deus
 per species purè intelligibiles & à phan-
 tasmatis abstractas proprio conatu men-
 ti exhibetur. Tertius est, quando veritas
 divina per species aut cœlitus ordina-
 tas vel de novo infusas & gratuitò com-
 municatas revelatur. Quartus est, si
 per viam negationis & remotionis ab
 omni specie, quæ nobis inest aut per
 industriam vel infusionem, Deus ut in-
 comprehensibilis & supra omnem spe-
 ciem proponitur. Non quidem abest
 hic omnis species, sed Deus infinitè al-
 tior, quàm species exhibet, indicatur.
 Quintus est, cùm Deus & infinita &
 incomprehensibilis magnitudo, boni-
 tas & dulcedo per experientiam, quam
 ministrat voluntas divinam suavitatem
 degustans, agnoscitur. Sextus est, cùm
 mens Deum ut est in se per lumen glo-
 riæ transeunter communicatum, sine ul-
 lius speciei & imaginis interventu clarif-
 simè intuetur. Primi quatuor gradus
 liberaliter conceduntur personis Theo-
 logiæ mysticæ studiosis, in quinto con-
 sistit

sistit Theologia & contemplatio verè mystica, sextus omninò rarissimus est, legitur tamen tributus Apostolo, qui raptus in tertium cœlum, ibi Deum ut est in se per lumen gloriæ transeunter communicatum conspexisse videtur, de quo tamen Patres & ex ipsis Doctores cum divo Thoma citato art. 3. adhuc contendunt. Hoc etiam singulare gratiæ privilegium videtur S. Gregorius lib. 2. dialogorum cap. 35. S. Patri Benedicto tribuere. Quia verò hic gradus contemplationis per se non est proprius viæ sed patriæ, idè à Doctorebus mysticis non solet attendi vel explicari.

6. Interim dum mens contemplatione & notitia experimentalis suspenditur, voluntas præsupponitur per mysticam unionem, dilectionem, & fructuionem Deo intimè conjuncta & adstricta. Quare præcipuus effectus, quem Theologia mystica intendit, maximè confurgit & perficitur in voluntate, quæ per amorem fructivum immediatè degustat divinam bonitatem. Voluntas enim divino amore fervens altiùs caput effert quàm mens, & unio voluntatis dignitate longè excedit contemplationem mentis. Illa enim procedit à charitate, ista verò à fide & dono sapientiæ & lumine transeunte; constar autem

charitatem præcedere fidem, donum sapientiæ & omnes virtutes. Hinc etiam amor, unio & gaudium mysticum magis assimilatur amori, unioni & gaudio beato, quàm contemplatio mystica visioni & contemplationi beatæ. Contemplatio enim viæ non aspicit Deum sicut est, sed hoc reservatur patriæ & gloriæ: at verò amor & unio viæ Deum gustu dulcissimo percipit in seipso. Quare mens à voluntate quasi emendicat perfectam contemplationem; quia nequit per experientiam Deum agnoscere, nisi divinam bonitatem præguster voluntas.

*Virium
inferio-
rum,*

7. Ad vires etiam inferiores se porrigit vis mysticæ contemplationis & unionis, & in sensibus tum externis tum internis, & appetitu sensibili variis, effectus progignit. Quidam enim rapiuntur & alienantur à sensibus, ita ut externi omninò quiescant, & interni cum appetitu sensibili tam agant debiliter, ut non agere & à motu cessare videantur: & sic solus homo superior & apex mentis, sive mens & voluntas in aspectu & affectu divinæ bonitatis defiguntur. Ideo legitur quosdam Sanctos velut stipites & truncos vel tanquam inanimes statuas in contemplatione aut stetisse aut genua flexisse. Licet autem vi corpora eorum aut loco
mota

mora vel etiã verberata, seu aliàs durè & dirè excepta sint; tamen pro illo tempore nullum dolorem perceperunt, vel saltem propter vehementiam contemplationis & inde manantis dulcedinis adverterunt: sed postea, cùm ad se redierunt, & è cœlo quasi in terram delapsi sunt, illatos corpori cruciatus senserunt.

8. Apud alios verò efficacitas contemplationis etiam in vires sentientes exundat, & omnes sensus mirè vel torquentur & vexantur, vel reficiuntur & recreantur, ita, ut aliquando se continere nequeant, quin exteriùs prodant internum gaudium, & in motus & gestus insolitos erumpant. Ideò de Sanctis multis refertur, subitò & repente vel sub oratione exclamasse, ejulasse, lachrymasse, vel in terras se abjecisse, huc, illuc discurrisse, manus complosisse, pedibus terram concussisse, & hujusmodi, contemplatione & unione mystica tales actus urgente & efficiente. Talia leguntur in vita S. Francisci, S. Ægidii & maximè S. Christinæ cognomento *mirabilis*, & aliorum Sanctorum & Sanctarum. Quin ex imperu spiritûs aliquando actus exotici vel etiam in speciem mali eliciuntur, velut constat ex vita S. Simeonis Sali seu Stulti, qui se fatuû simulavit & multa secundum hominem

minem absurdissima egit. Animæ enim mysticæ non reguntur amplius humano consilio, sed altiori principio, nempe dono consilii & instinctu Spiritûs sancti.

9. Alii tamen judicant contemplationem verè mysticam nunquam contingere sine ecstasi & raptu. Quia videtur repugnare, ut humana mens DEUM suavissimo complexu stringat, quin hoc ipso præ amoris & dulcedinis magnitudine & excessu alias potentias à suis objectis avellat, & à suis operationibus suspendat. Cùm enim vires animæ sint finitæ, necesse est, si una potentia nimium intendatur, alias remitti. Quia ergo in contemplatione & mens in summa luce & voluntas summo calore in divinam bonitatem intimè præsentem & animæ blandientem & amplectentem suspenduntur, aliæ vires à suo motu debent cessare.

*de corpo-
ris*

10. Demum contemplatio etiam in ipsum corpus suas vires exferit, & aliquando ejus suavitas omnes poros corporis sic pervadit, ut subitò humoribus malignis depulsis valetudo revertatur, & in plurimos annos sanitas firmetur. Sed (quod mirabile est) aliquando non sanitatem sed infirmitatem, non vitam sed mortem inducit. Cor enim
prop-

De Contemplatione
dilectionis
ordinem nimis
quasi dirumpit
de se non e
si, si rament
corpus & cor
lucet & fauci
entem. Et rati
est Virgo Mar
niti potius am
sementia succu
11. Ex præ
diligent, cont
tam nihil aliud
mentalem divin
nus enim priu
em gultat, inte
spectat, donec
cellam vinaria
sunt oculos
tu. Quo suppo
templationis à co
sionis allurgit ad
que volunt
entiam & infini
12. Quar
logia mysticæ
tunt via plana
te mysticæ ex
lica. Nam

propter dilectionis & consolationis magnitudinem nimis dilatatur, & apertis poris quasi dirumpitur. Equidem amor boni de se non est passio inferens læsionem, si tamen nimium intendatur, & in corpus & cor effundatur, suaviter vulnerat & sauciat quandoque usque ad mortem. Et tam dulci morte defuncta est Virgo Mater, imò & alii quidam Sancti porius amoris quàm ægritudinis vehementiâ succubuisse leguntur.

11. Ex prædictis etiam luculentè *Corollarium.*
colligitur, contemplationem verè mysticam nihil aliud esse quàm *notitiam experimentalem divinæ bonitatis præsentis.* Voluntas enim prius intrat & Dei præsentiam gustat, intellectus verò stat foris & expectat, donec voluntas introducatur in cellam vinariam & ad suavissimum sponsi osculum & complexum admittatur. Quo supposito primùm mens contemplatoris à cognitione per viam negationis affurgit ad notitiam experimentalem, quæ voluntas divinæ bonitatis præsentiam & infinitam dulcedinem percipiat.

12. Quare intellectâ semel Theologiâ mysticâ ordinariâ & vulgari sternitur via plana ad intellectum Theologiæ mysticæ extraordinariæ & verè mysticæ. Nam definitio Theologiæ mysticæ

sticæ diss. 1. art. 1. num. 2. & contemplationis diss. 3. art. 1. num. 1. accommodari potest & accommodatur Theologiæ mysticæ extraordinariæ, modo addatur *experimentalis* noticia seu cognitio. Similiter omnes divisiones ibidem & art. 2. & alia hac dissertatione & alibi disputata fere quadrant pro Theologia mystica extraordinaria, modò subintelligatur *experientia*, per hoc enim differunt hæ duæ Theologiæ & contemplationes, quòd solum verè mystica cognoscat Dei præsentiam & ineffabilem bonitatem & dulcedinem per *experientiam*. Qui verò diligenter & constanter se exercuerit in Theologia mystica ordinaria, ne dubitet, quin sit obtenturus extraordinariam & hanc felicissimam divinæ bonitatis *experimentalem* noticiam & gustum mysticum, qui est prægustus æternæ felicitatis, & in quo hujus temporis beatitudo consistit.

13. Sic tum ad mentem Doctorum tum leges scholarum & Magistri Angelici explicantur fere dotes & fructus contemplationis mysticæ: sed hæc verba nobis imperfectis tenebrosa & sicca apparent; contrà perfecti contemplatores & animæ mysticæ, utur simplices & omnis literaturæ expertes, tamen omnes doctos noticiâ *experimentalis* & sapida *divinæ*

art. 1. De Hæres
tate bonitatis
tiam perfectis
tiam bonitatem
dulcedinem mel
illis præ do
is Scholastic
ere & secu
tiam sed direct
tiam intelligi
ta sciunt non se
omnes studio hu
tate divina, no
is sed Dei, non
tencia & infu

DISSER
De Theo

ART

De hæresibus Be
rim, & m

Diabolus
lum lu
sas, iustus, lo

Art. I. De Hæresibus Beguardorum. 205
vinæ bonitatis scientiâ excedunt. Hinc
etiam perfectius & melius Deum ac di-
vinam bonitatem ejusque præsentiam &
dulcedinem melius, perfectius & luci-
dius præ doctissimis & profundis-
simo Scholasticis, non quidem re-
flexè & secundum acquisitam sci-
entiam sed directe & secundum experi-
entiam intelligunt. Felices animæ, quæ
ista sciunt non scholasticè sed mysticè,
non ex studio humano, sed ex inspira-
tione divina, non ex instructione homi-
nis, sed Dei, non ex speculatione sed ex-
perientia & infusa sapientia.

DISSERTATIO V.

De Theologia mystica erronea.

ARTICULUS I.

*De hæresibus Beguardorum, Illuminato-
rum, & maxime Quietistarum.*

I.

Diabolus se transformat in Ange-
lum lucis, & dum falsas ecsta-
ses, raptus, locutiones, visiones, appa-
ritio-